

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ РЯТУВАЛЬНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Пашкова В.Р., НУЦЗУ

НК – Кучеренко С.М., к.псих.н., доцент, доцент кафедри ПДОУ НУЦЗУ

Адаптація фахівців ризиконебезпечних спеціальностей, зокрема рятувальників ДСНС України, до професійної діяльності, як визначають деякі вчені, доволі часто залежить від сукупності здібностей особистості до адаптації в екстремальних умовах та адаптації до соціального середовища. Разом з тим, можливий збіг цих здібностей в наступних випадках:

- обидві здібності знаходяться на низькому рівні. В результаті мають місце такі характеристики особистості як нелагідність, конфліктність у спілкуванні з оточуючими, неадекватне реагування на ситуації фрустрації;

- здатності збігаються на високому рівні. У цьому випадку спостерігається висока соціалізація особистості, а також підвищена стійкість до стресу.

Крім цього, можливі ще два крайні варіанти (висока здатність соціальної адаптації та низька адаптація до екстремальних умов, і, навпаки), між якими безліч перехідних варіантів, які характеризуються відтінками спілкування, емоційного реагування, рівнями і особливостями поведінки. Якщо рятувальник в наслідок особливостей своєї професійної діяльності часто виявляється в ситуації фрустрації, він набуває стійкість, толерантність до неї, виробляє вміння знаходити вихід з важких положень.

Адаптація до екстремальних умов середовища вимагає від рятувальників значних витрат енергії і напруги механізмів регуляції життєво важливих систем. На початкових етапах перебування рятувальника в екстремальних умовах адаптація до них здійснюється за рахунок активації компенсаторних механізмів, тобто первинних рефлексорних реакцій, спрямованих на усунення або ослаблення функціональних зрушень в організмі, викликаних впливом екстремальних факторів середовища.

За своїм призначенням компенсаторні механізми є складовою частиною резервних коштів організму. Володіючи високою ефективністю, компенсаторні механізми організму, що знаходиться в неадекватних умовах середовища, можуть підтримувати необхідний рівень гомеостазу у відносно стабільному стані протягом часу, достатнього для розвитку стійких форм адаптаційного процесу.

Виходячи з вище зазначеного можна говорити про те, що особливості адаптації особового складу підрозділів рятувальників ДСНС України потребують детального дослідження, що і буде зроблено в наших подальших дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кучеренко С. М. Організаційні особливості соціально-психологічної адаптації військовослужбовців, які брали участь у бойових діях, до умов мирного життя /С.М.Кучеренко, Н.М.Хоменко // Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. – Вип.21. – Харків, НУЦЗУ, 2017. – 245 с., С. 66- 74
2. Назаров О.О. Розробка комплексної програми психологічного забезпечення підготовки майбутніх офіцерів технічного профілю / С.М.Кучеренко, Н.С. Кучеренко, О.О. Назаров //Проблеми екстремальної та кризової психології. Збірник наукових праць. – Вип. 22. – Харків, НУЦЗУ, 2017. – С.185 - 195